

Sygn. akt I UK 259/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania W.L.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do emerytury pomostowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.
z dnia 12 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa .../16,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bez
obciążania skarżącego kosztami zastępstwa procesowego strony
pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w K. III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 12 stycznia 2017 r. oddalił apelację wnioskodawcy W.L. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 28 czerwca 2016 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 14 grudnia 2015 r. odmawiającej przyznania mu prawa do emerytury pomostowej.

W sprawie tej ustalono, że wnioskodawca (ur. 24 listopada 1955 r.) od 1 września 1970 r. do 30 czerwca 1973 r. i od 7 sierpnia 1973 r. do 31 grudnia 1984 r. był zatrudniony w PKP Lokomotywnia Pozaklasowa K., kolejno na stanowiskach: od 1 września 1970 r. do 30 czerwca 1973 r. - uczeń, nauka zawodu ślusarz

mechanik, od 7 sierpnia do 31 grudnia 1973 r. – rzemieślnik, od 1 stycznia 1974 r. do 18 lipca 1976 r. - pomocnik maszynisty pojazdu trakcyjnego spalinowego, od 19 lipca 1976 r. do 30 września 1980 r. – rzemieślnik, od 1 października 1980 r. do 31 grudnia 1984 r. - starszy rzemieślnik. Następnie wnioskodawca od 7 listopada 2002 r. do 1 lipca 2010 r. pracował w „D.” S.A. na stanowiskach: od 7 listopada 2002 r. do 30 września 2003 r. - pomocnik maszynisty, od 1 października 2003 r. do 30 listopada 2007 r. - pomocnik maszynisty lokomotyw spalinowych, od 1 grudnia 2007 r. do 31 lipca 2010 r. - elektromonter. Z dniem 1 sierpnia 2010 r. został przejęty w trybie art. 23¹ k.p. przez „D.” S.A. i zajmował stanowisko: elektromontera, elektromontera taboru szynowego. Następnie z dniem 31 stycznia 2013 r. został przejęty w trybie art. 23¹ k.p. przez „D.” S.A. i zajmował stanowisko: elektromontera taboru szynowego i starszego elektromontera taboru szynowego. Stosunek pracy ustał z dniem 2 grudnia 2015 r. w trybie porozumienia stron. „D.” S.A. wydał ubezpieczonemu w dniu 4 marca 2015 r. świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym zaświadczył, że był on zatrudniony od 7 listopada 2002 r. do 30 listopada 2007 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładowych służbach kolejowych bezpośrednio związanych z utrzymaniem ruchu pociągów na stanowisku pomocnika maszynisty. W zaświadczeniu wskazano, iż stanowisko pomocnika maszynisty jest tożsame ze stanowiskiem pomocnika maszynisty lokomotywy spalinowej.

W dniu 28 października 2015 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę pomostową. Organ rentowy odmówił mu prawa do świadczenia stwierdzając, że po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał on prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a nadto nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą. W dniu 4 grudnia 2015 r. wnioskodawca złożył kolejny wniosek o przyznanie emerytury pomostowej, załączając do wniosku świadectwo pracy. Zaskarżoną decyzją organ rentowy ponownie odmówił mu prawa do emerytury pomostowej.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sądy obu instancji uznały, że nie ma podstaw do przyznania wnioskodawcy emerytury pomostowej, który nie spełnił warunku z art. 49 pkt 3 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 664 ze zm., dalej: ustawa pomostowa),

ponieważ jego okresy pracy na stanowiskach rzemieślnika i starszego rzemieślnika nie były zatrudnieniem w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu tej ustawy. Zgodnie z poz. 5 załącznika nr 2 ustawy pomostowej, za pracę o szczególnym charakterze uznaje się „prace maszynistów pojazdów trakcyjnych (maszynista pojazdów trakcyjnych, maszynista instruktor, maszynista zakładowy, maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej, kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM, pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych) i kierowników pociągów”. W spornym okresie wnioskodawca nie wykonywał takich czynności, bo był zatrudniony na stanowiskach rzemieślnika i starszego rzemieślnika świadczącego czynności wyłącznie na terenie warsztatu. Każde ze stanowisk wymienionych w poz. 5 załącznika nr 2 ustawy pomostowej charakteryzuje się tym, że dotyczy pracy wykonywanej wyłącznie w trakcie przemieszczania się pojazdów trakcyjnych, wieloczynnościowych i ciężkich maszyn oraz lokomotyw spalinowych o mocy do 300 KM. Dlatego nie można zaliczyć pracy w spornym okresie jako zatrudnienia w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy pomostowej, a na 1 stycznia 2009 r. wnioskodawca nie legitymował się wymaganym co najmniej 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, co uniemożliwiło zastosowanie art. 49 ustawy pomostowej.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie art. 49 pkt 3 w związku z art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych przez błędną wykładnię i przyjęcie, że okresy pracy w warunkach szczególnych, o których mowa w art. 32 ustawy emerytalnej mogą zostać uwzględnione przy ustalaniu uprawnień do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy jedynie wówczas, gdy stanowią pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego „kwestii odmiennego zaliczania pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w zależności od tego, czy ustalenie tej pracy następuje na potrzeby nabycia prawa do emerytury pomostowej czy wcześniejszej emerytury

w oparciu o ustawę o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”. W ocenie skarżącego, występowanie dwóch równoległych uregulowań prawnych w tym zakresie oraz kwestia wzajemnego stosunku obu reżimów prawnych, stanowi istotne zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości i mogące skutkować rozbieżnościami w orzecznictwie sądów. Ponadto powyższe zagadnienie wymaga wykładni art. 49 w związku z art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu albo o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w K. w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez przyznanie skarżącemu prawa do emerytury pomostowej, oraz o zasądzenie od organu na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W spóźnionej odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Uzasadnionym twierdzeniem o występowaniu w sprawie zagadnienia prawnego jest takie, które prezentuje problem prawny, który nie został jeszcze przez Sąd Najwyższy rozstrzygnięty lub który powoduje istnienie rozbieżnych poglądów w tym zakresie, wynikających z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Natomiast w przypadku powołania się na istnienie potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub powodujących rozbieżności w orzecznictwie sądów niezbędne jest wykazanie, że określony budzący wątpliwości przepis nie doczekał się wykładni, bądź też niejednolita jego wykładnia powoduje rozbieżności w orzecznictwie, należy te rozbieżności przywołać (postanowienia Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r.,

III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX 57231). Jeżeli jednak Sąd Najwyższy rozstrzygnął już takie kontrowersje we wcześniejszych orzeczeniach i nie występują okoliczności, które przemawiałyby za zmianą utrwalonej judykatury, to nie istnieje potrzeba powielania dokonanej wykładni przepisów. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości co do wykładni przepisu nie może sprowadzać się do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia, ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które możliwe są do wyjaśnienia przy zastosowaniu obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

W przedmiotowej sprawie skarżący nie wykazał wystąpienia tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przede wszystkim Sąd Najwyższy zajmował się przedstawionymi przez skarżącego problemami, a skarżący nie przedstawił argumentów, które tę judykaturę mogłyby skutecznie podważyć. W wyroku z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12 (OSNP 2013 nr 15-16, poz. 185, LEX nr 1284720) Sąd Najwyższy orzekł, że określenie "okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3", zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Konieczne jest zatem posiadanie co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 2009 r.). Warunek ten został jasno wyrażony i wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem. Dlatego Sąd Najwyższy podzielił pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11 (OSNP 2013 nr 5-6, poz. 62, LEX nr 1289168), że ma podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, nie może być

kwalifikowany jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu aktualnie obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy).

Ponadto w skardze zabrakło proceduralnych zarzutów kasacyjnych, co sprawiało, że miarodajne były ustalenia faktyczne, iż skarżący po powrocie z wojska, z dniem 19 lipca 1976 r. został zatrudniony na stanowisku rzemieślnika przy naprawie lokomotyw spalinowych. Sam skarżący przyznał, że różnica pomiędzy pracą na stanowisku pomocnika maszynisty a pracą na stanowisku rzemieślnika polegała na tym, że rzemieślnik wykonywał swoją pracę na terenie warsztatu, a pomocnik maszynisty w trasie. Potwierdził, że zmiana stanowiska pracy po powrocie z wojska w lipcu 1976 r. z pomocnika maszynisty na rzemieślnika nastąpiła z jego inicjatywy, gdyż „nie chciał się tułać” po kilka dni w trasie, lecz chciał pracować na miejscu w warsztacie. Celem procedury kasacyjnej nie jest uzupełnianie materiału dowodowego ani jego ponowna ocena, które usuwają się spod rozeznania kasacyjnego w rozumieniu art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

W konsekwencji Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., bez obciążania skarżącego kosztami zastępstwa procesowego organowi rentowemu w postępowaniu kasacyjnym, który zresztą wniósł pismo procesowe „stanowiące odpowiedź na skargę kasacyjną” po terminie na jej udzielenie.